EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2021.7.16.
COM(2021) 388 final

2021/0208 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Uniónak a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló egyezményhez való csatlakozásáról

{SEC(2021) 279 final} - {SWD(2021) 192 final} - {SWD(2021) 193 final}

INDOKOLÁS

1. A JAVASLAT HÁTTERE

• A javaslat indokai és céljai

Az uniós polgárok és vállalkozások, ha az EU-ban hozott ítéletet valamely harmadik országban kívánják elismertetni és végrehajtatni, jelenleg széttagolt jogi környezettel szembesülnek, mivel a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismerésének és végrehajtásának nincs átfogó nemzetközi kerete. Ez azt jelenti, hogy az ítélet végrehajtását kérelmező félnek harmadik országok külföldi ítéletek elfogadásáról szóló nemzeti jogszabályai, valamint a hatályos kétoldalú, regionális és többoldalú szerződések szövevényes hálózatán kell eligazodniuk. Ezért ahhoz, hogy esélyük legyen arra, hogy ítéletüket végrehajtják, a nemzetközi jogvitákban részt vevő személyeknek erőforrásokat, időt és gyakran külső szakértőket kell bevonniuk egy szilárd pereskedési stratégia kidolgozása érdekében. Ez a bonyolult helyzet**,** valamint a kapcsolódó költségek és a jogi bizonytalanság olyan gátló tényezők, amelyek következtében a vállalkozások és a polgárok esetleg igyekeznek elkerülni a bírósági út igénybevételét és inkább más vitarendezési formákat keresnek, lemondanak követeléseik érvényesítéséről vagy úgy döntenek, hogy egyáltalán nem folytatnak nemzetközi tevékenységet. Ez viszont negatívan befolyásolhatja az uniós vállalkozások és polgárok hajlandóságát a nemzetközi kereskedelmi és beruházási tevékenységekben való részvételre. Ezen túlmenően, mivel bizonytalan az uniós ítéletek nem uniós országokban történő végrehajtása, az uniós vállalkozások és polgárok igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréshez fűződő joga akadályozott.

A nemzetközi kereskedelmi és befektetési forgalom növekedése fokozza ezeket a jogi kockázatokat az uniós vállalkozások és polgárok számára, de ezt a helyzetet kezelni lehet a polgári vagy kereskedelmi ügyekben hozott ítéletek határokon átnyúló elismerésének és végrehajtásának kiszámítható rendszere révén. A közelmúltig azonban nem létezett a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismerésének és végrehajtásának nemzetközi szintű átfogó szabályozása, bár vannak korlátozott hatályú két- vagy többoldalú megállapodások. **A polgári vagy kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló egyezmény** (a továbbiakban: az ítéletekről szóló egyezmény)[1] 2019. júliusi elfogadásával ez a helyzet megváltozott.

Az ítéletekről szóló egyezmény – amelyet a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia égisze alatt fogadtak el – alkalmas arra, hogy javítsa a külföldön hozott ítéletek forgalmára vonatkozó jelenlegi szabályozást. Az egyezmény célja az igazságszolgáltatáshoz való hatékony hozzáférés elősegítése mindenki számára, valamint az igazságügyi együttműködés révén a szabályokon alapuló többoldalú kereskedelem és beruházások, illetve a mobilitás megkönnyítése[2]

Az EU mindvégig támogatta a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott ítéletek elismerésére és végrehajtására szolgáló multilaterális rendszer létrehozását, ezért aktívan részt vett az Egyezmény megkötéséhez vezető tárgyalási folyamatban, szem előtt tartva esetleges csatlakozását ehhez a jövőbeli nemzetközi rendszerhez. A Tanács által az Európai Bizottságnak 2016 májusában adott felhatalmazás[3] alapján a Bizottság képviselte az Unió

---

1 A polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló 2019. július 2-i egyezmény.

2 Az ítéletekről szóló egyezmény preambuluma.

3 Lásd a *Versenyképességi Tanács 2016. május 26–27-i ülésének (a Tanács 3470. ülése) eredményeit, 9357/16.*, valamint *a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia keretében a polgári és kereskedelmi*

érdekeit a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia keretében zajló tárgyalási folyamat során.

Az ítéletekről szóló egyezményre irányuló tárgyalások 2019 júliusában sikeresen lezárultak, és az egyezmény jelenleg nyitva áll aláírásra, megerősítésre illetve csatlakozásra. Amennyiben az Európai Unió a Bizottság javaslatának megfelelően csatlakozik az ítéletekről szóló egyezményhez, az az Unióban elismertetni és végrehajtatni kívánt külföldi ítéletek, illetve a külföldön elismertetni és végrehajtatni kívánt uniós ítéletek elismerésére és végrehajtására lenne alkalmazandó az uniós tagállamok és az egyezmény más szerződő államainak viszonylatában.

Ez a javaslat összhangban van az Európai Bizottságnak szóló, a 2019–2024-es időszakra vonatkozó politikai iránymutatásban[4] meghatározott bizottsági célkitűzésekkel, különösen „Az európai demokrácia megerősítése” elnevezésű prioritáshoz[5] kapcsolódó célokkal. Az ítéletekről szóló egyezmény összhangban van az EU multilateralizmus iránti elkötelezettségével a nemzetközi kapcsolatokban, és valószínűleg más országokat és uniós kereskedelmi partnereket is a csatlakozásra ösztönöz majd. Az EU-nak a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló többoldalú egyezményhez való csatlakozása összhangban állna az Unió azon politikájával is, amelynek célja a nemzetközi kereskedelem és a külföldi befektetések fokozása, és a polgárok mobilitásának támogatása világszerte.

- **Összhang a szabályozási terület jelenlegi rendelkezéseivel**

Az EU fejlett rendszerrel[6] rendelkezik a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott bírósági ítéletek tagállamok közötti kölcsönös elismerésére és végrehajtására, amely az egységes piac szükséges kiegészítéseként került bevezetésre. A Brüsszel Ia. rendelet[7] azonban nem alkalmazandó a nem uniós országokban hozott ítéletek elismerésére és végrehajtására.

Nemzetközi szinten az EU az EGT-államokkal és Svájccal kötött ilyen egyezményt (a 2007. évi Luganói Egyezmény[8]). Ezen felül, az ítéletek elismerésére és végrehajtására vonatkozó többoldalú keret létrehozására irányuló első kísérlet a joghatósági megállapodásokról szóló 2005. évi egyezmény[9] megkötését eredményezte. Ez az egyezmény az ítéletek elismerését és végrehajtását azokban az esetekben biztosítja, amikor a felek a köztük lévő jogvita elbírálására kikötötték valamely bíróság kizárólagos joghatóságát. Az Unió 2015-ben ratifikálta ezt az egyezményt, ami azt jelenti, hogy immár az uniós vívmányok részét képezi.

ügyekben hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló egyezményre (az ítéletekről szóló egyezmény) irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról szóló (8814/16) tanácsi határozattervezetet.

4 https://ec.europa.eu/info/index_hu.

5 Ugyanakkor támogatja az *„Európa globális szerepének erősítése”* és az *„Emberközpontú gazdaság”* kiemelt kategóriák célkitűzéseit is.

6 Lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet (átdolgozás), HL L 351., 2012.12.20., 1. o. (a továbbiakban: a Brüsszel Ia. rendelet).

7 *Ugyanott*

8 Egyezmény a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, HL L 339., 2007.12.21., 3. o.).

9 A joghatósági megállapodásokról szóló 2005. június 30-i egyezmény.

A joghatósági megállapodásokról szóló 2005. évi egyezményen kívül – amelynek alkalmazási köre korlátozott –, nem létezik az ítéletek akadálytalan mozgására vonatkozó globális multilaterális keret.

Az ítéletekről szóló egyezménye tehát kiegészítené a meglévő uniós jogi keretet, biztosítva a külföldön hozott ítéletek mozgását azon a szabályozási kereten túl is, amely az EU és az EGT-államok, illetve Svájc viszonylatában jelenleg alkalamazandó.

Nyilatkozat hiányában az egyezmény nem változtatná meg az uniós belső vívmányokat, mivel a két jogi eszköz különböző összefüggésekben alkalmazandó[10]. Ennek oka, hogy a Brüsszel Ia. rendelet az EU-n belül hozott ítéletek elismerésére és végrehajtására alkalmazandó, az egyezmény pedig a nem uniós országokban hozott ítéletek vonatkozásában lenne alkalmazandó. Mindazonáltal nyilatkozatra van szükség annak biztosítása érdekében, hogy az egyezményhez való csatlakozás ne befolyásolja a Brüsszel Ia. rendelet szakpolitikai célkitűzéseinek megvalósulását. Konkrétabban, a Brüsszel Ia. rendelet az ingatlan fekvése szerinti tagállam bíróságainak kizárólagos joghatóságot biztosít a kereskedelmi bérleti illetve haszonbérleti jogviszonyokkal kapcsolatos ügyekben. Az ítéletekről szóló egyezmény nem tartalmaz ilyen kizárólagos joghatósági szabályokat a kereskedelmi bérleti illetve haszonbérleti jogviszonyok tekintetében. Ezért az egyezmény értelmében a tagállamok kötelesek lennének elismerni és végrehajtani a területükön található ingatlanok kereskedelmi bérlete tárgyában hozott harmadik országbeli ítéleteket. Ez ellentétes lenne a Brüsszel Ia. rendelet mögött meghúzódó politikai célkitűzéssel, amely szerint az EU-ban található ingatlanokkal kapcsolatos jogviták tekintetében kizárólagos joghatóságot kell biztosítani az uniós bíróságoknak.

Ezért a csatlakozáskor olyan célzott nyilatkozatot kellene tenni, amely az EU területén található ingatlanok kereskedelmi bérletére vonatkozó ítéletek elismerését és végrehajtását kizárja. Ez a korlátozott nyilatkozat biztosítja az egyezmény és az uniós vívmányok közötti koherenciát anélkül, hogy akadályozná e javaslat valamennyi szakpolitikai célkitűzésének maradéktalan megvalósítását.

- **Összhang az Unió egyéb szakpolitikáival**

Az ítéletekről szóló egyezmény egy fokozatos folyamat eredménye, amely az ítéletek világszerte történő mozgásának megkönnyítésére irányul. A javaslat a joghatósági megállapodásokról szóló 2005. évi egyezményre épül, amelynek célja a potenciálisan az államok közötti viszonylatban mozgó ítéletek hatályának kiterjesztése. A Hágai Konferencia égisze alatt elfogadott egyezmények célja, hogy ezt úgy tegyék meg, hogy azok ne ütközzenek a bizonyos területeken – például a tengeri vagy szállítási ügyek terén – esetlegesen létező különös egyezményekbe, sem pedig a meglévő kétoldalú egyezményekbe.

A jogbiztonság javulása, valamint a nemzetközi peres eljárások költségeinek és időtartamának csökkenése miatt az ítéletekről szóló egyezmény alkalmas arra, hogy ösztönözze az uniós vállalkozásokat és polgárokat a nemzetközi ügyletekben való részvételre, ezáltal növelve a határokon átnyúló kereskedelem és beruházások volumenét.

[10] Lásd az ítéletekről szóló egyezmény 23. cikkének (4) bekezdését. Meg kell jegyezni, hogy az egyezmény sem a Luganói Egyezmény, sem a 2005. évi joghatósági egyezmény alkalmazását nem érintené, mivel a 23. cikk (2) bekezdése értelmében az annak hatálybalépését megelőzően kötött szerződések elsőbbséget élveznek.

Végezetül az ítéletekről szóló egyezményhez való csatlakozás összhangban van az Unió elkötelezettségével a multilateralizmus és egy szabályokon alapuló világrend iránt.

2. JOGALAP, SZUBSZIDIARITÁS ÉS ARÁNYOSSÁG

• Jogalap

Az Uniónak a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos kérdések szabályozására vonatkozó hatásköre az EUMSZ 81. cikke (2) bekezdésének a) pontján alapul.

Az EUMSZ 3. cikkének (2) bekezdésével összhangban, az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, amennyiben az a közös uniós szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja. A Brüsszel I. rendelet elfogadásának eredményeként az Unió ilyen kizárólagos külső hatáskört nyert a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott harmadik országbeli ítéletek elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos kérdések szabályozására[11].

Az ítéletekről szóló egyezmény a fentiek alapján az Unió kizárólagos külső hatáskörébe tartozik. Az Unió az EUMSZ 81. cikke (2) bekezdésének a) pontja és 218. cikke (6) bekezdésének a) pontja alapján csatlakozhat ehhez.

• Szubszidiaritás (nem kizárólagos hatáskör esetén)

Nem alkalmazandó

• Arányosság

E javaslat célja, hogy javítsa az uniós felek igazságszolgáltatáshoz való hozzáférését azáltal, hogy megkönnyíti az uniós bíróságok által hozott ítéletek elismerését és végrehajtását ott, ahol az adós vagyonelemekkel rendelkezik, növeli a jogbiztonságot a nemzetközi ügyletekben részt vevő vállalkozások és polgárok számára, valamint csökkenti a határokon átnyúló bírósági peres eljárások költségeit és időtartamát. Ugyanakkor e javaslat célja, hogy a harmadik országokban hozott ítéletek elismerését és végrehajtását csak akkor tegye lehetővé az EU-ban, ha tiszteletben tartják az uniós jog alapelveit és nem érintik a belső uniós vívmányokat.

Ezek a célkitűzések csak az ítéletek államok közötti kölcsönös elismerését és végrehajtását szabályozó olyan rendszerhez való csatlakozás révén érhetők el, mint amilyen az ítéletekről szóló egyezményben elfogadott rendszer. Az ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló többoldalú vagy kétoldalú egyezmények kötésének lehetősége a tagállamok számára már nem áll fenn, mivel a nemzetközi joghatósággal, valamint a polgári és kereskedelmi ügyekben az ítéletek elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos külső hatáskör kizárólag az Európai Uniót illeti meg.

[11] Ezt megerősítette az EUB a *Lugano-véleményében*, amelyben megállapította, hogy az Európai Közösség kizárólagos külső hatásköre többek között a polgári és kereskedelmi ügyekben hozott harmadik országbeli ítéletek elismerésére és végrehajtására vonatkozik. Lásd az 1/03. sz. véleményt, ECLI:EU:C:2006:81.

Az egyoldalú uniós szintű fellépés nem volna alkalmas a fenti célkitűzések elérésére, mivel a nem uniós országokban ez nem könnyítené meg az uniós ítéletek elismerését és végrehajtását.

Végezetül hatékonyabb volna egy meglévő többoldalú kerethez csatlakozni – amelyre irányuló tárgyalásokat az EU elősegítette –, mint kétoldalú tárgyalásokat kezdeni nem uniós államokkal. Attól függően, hogy hány állam fog csatlakozni az egyezményhez, az közös jogi keretet biztosítana a harmadik országokban hozott ítéletek kezeléséhez, bármely országból származzanak is azok. Emellett egyetlen közös jogi keretet biztosítana azon uniós vállalkozások és polgárok számára, akik az uniós bíróságok által hozott ítéleteket nem uniós országokban kívánják elismertetni és végrehajtatni[12].

- **A jogi aktus típusának megválasztása**

Nem alkalmazandó

3. AZ UTÓLAGOS ÉRTÉKELÉSEK, AZ ÉRDEKELT FELEKKEL FOLYTATOTT KONZULTÁCIÓK ÉS A HATÁSVIZSGÁLATOK EREDMÉNYEI

- **A jelenleg hatályban lévő jogszabályok utólagos értékelése / célravezetőségi vizsgálata**

Nem alkalmazandó

- **Az érdekelt felekkel folytatott konzultációk**

Az ítéletekről szóló egyezményhez kapcsolódó különböző szakpolitikai alternatívák értékelése során a Bizottság nyilvános konzultáció és a tagállamokkal folytatott munkaértekezlet[13] keretében kikérte az érdekelt felek véleményét. Emellett egy külső vállalkozó tanulmányt készített, és például egy online felmérés, az érdekelt felekkel folytatott célzott interjúk valamint a tagállami hatóságoknak megküldött kérdőív formájában számos konzultációs tevékenységet is végzett.

Ezek a konzultációs tevékenységek azt mutatták, hogy az ítéletekről szóló egyezményhez való csatlakozást támogatták a tagállamok, és az érdekelt felek túlnyomó többsége (például jogi szakemberek, vállalkozások, ügyvédek és bírósági végrehajtók szakmai szervezetei, tudományos szakemberek) is. Ami nyilatkozattétel lehetőségét illeti,[14] a tagállamok ellenezték az egyezmény 19. cikkén alapuló nyilatkozatot, és nem fogalmaztak meg egyértelmű álláspontot a 18. cikk szerinti nyilatkozatokkal kapcsolatban. Csak az érdekelt felek szűk csoportja támogatta a 19. cikk szerinti nyilatkozattétellel történő csatlakozást, míg a 18. cikk szerinti nyilatkozatok esetében nem volt megállapítható egyértelmű tendencia.

---

12 Ezzel kapcsolatban lásd az e javaslatot kísérő hatásvizsgálati jelentés 3. és 4. szakaszát is.

13 A munkaértekezleten a tagállamok kifejtették az összes szakpolitikai alternatíva következményeinek további elemzése előtt elfoglalt előzetes álláspontjukat.

14 A nyilatkozat az egyezmény 18. cikkén alapul (meghatározott ügytípusok kizárásával), és/vagy az egyezmény 19. cikkén (a polgári vagy kereskedelmi ügyekben hozott olyan ítéletek kizárásával, amelyek államokat érintenek).

Az e konzultációs tevékenységekből származó információk nagyon fontos szerepet játszottak abban, hogy a Bizottság kialakítsa nézeteit az e javaslatban alkalmazandó legjobb megközelítésről. Ennek eredményeként a Bizottság úgy határozott, hogy az EU-nak az ítéletekről szóló egyezményhez való csatlakozását egy olyan korlátozott, célzott nyilatkozat tételéhez kötötten javasolja, amely kizárja, hogy az uniós bíróságok elismerjék és végrehajtsák az EU területén található ingatlanok kereskedelmi bérbeadása tárgyában harmadik országbeli bíróságok által hozott ítéleteket.

- **Szakértői vélemények beszerzése és felhasználása**

Az ítéletekről szóló egyezmény tárgyalása során a Bizottság folyamatosan konzultált a tagállamok szakértőivel, és támaszkodott szakértelmükre. A Bizottság e javaslat előkészítésének részeként is konzultált a tagállamok szakértőivel.

A hatásvizsgálat alátámasztása érdekében a Bizottság egy külső vállalkozó által készített tanulmányra is támaszkodott. Ez a tanulmány[15] átfogó gazdasági és jogi elemzést tartalmaz a különböző rendelkezésre álló szakpolitikai alternatívákról. A tanulmány különböző elemzési eszközöket alkalmaz, a különböző módokon (online felmérés, kérdőív és interjúk) gyűjtött empirikus adatok felhasználásától a statisztikákig vagy a dokumentumok elemzéséig. Ahol nem álltak rendelkezésre mennyiségi adatok, kvalitatív becsléseket alkalmaztak. Ezeket a becsléseket, valamint a használt feltételezéseket külső szakértők is megerősítették egy munkaértekezlet során.

A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a politikai célkitűzések elérésének legmegfelelőbb módja az egyezményhez nyilatkozattétel nélkül történő csatlakozás. Ez a következtetés tükröződik ebben a javaslatban, mivel az ítéletekről szóló egyezményhez való csatlakozást a Bizottság mindössze egy korlátozott, célzott nyilatkozat tétele mellett javasolja, amelyre a meglévő uniós vívmányokkal való összhang elérése érdekében szükség van. Ugyanakkor egy ilyen korlátozott nyilatkozat nem akadályozza sem a javaslat egyéb célkitűzéseinek elérését, sem pedig annak hatékonyságát az uniós vállalkozások és polgárok számára várható közvetlen előnyök tekintetében.

Végezetül a Bizottság támaszkodott arra a széles körű szakértelemre is, amelyre az ítéletek uniós szintű elismerésével és végrehajtásával kapcsolatban a Brüsszel Ia rendelet, illetve az azt megelőző, az 1968. évi, ugyanilyen tárgyú Brüsszeli Egyezmény[16] helyébe lépő 44/2001/EK rendelet[17] alkalmazása során szert tett. Az EUB széles körű iránymutatással szolgál ezen jogi eszközök értelmezésével és uniós szintű alkalmazásával kapcsolatban.

- **Hatásvizsgálat**

Egy hatásvizsgálati jelentés keretében megvizsgálták, hogy kívánatos-e az EU-nak az egyezményhez való csatlakozása. A Bizottság több szakpolitikai alternatívát is figyelembe vett azzal a forgatókönyvvel kapcsolatban, ha az EU csatlakozik az egyezményhez. Ezek magukban foglalták a nyilatkozattétel nélkül, illetve konkrétan meghatározott nyilatkozatokkal történő csatlakozást: vagy az egyezmény 18. cikke szerinti nyilatkozattal,

---

15 A javaslat elfogadását követően közzétételre kerül.

16 Lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a bírósági határozatok végrehajtásáról szóló 1968. évi Brüsszeli Egyezményt, HL L 299., 1972.12.31., 32. o.

17 Lásd a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletet, HL L 12., 2001.1.16., 1.o.

amely bizonyos ügyeket kizár a hatály alól (fogyasztói, foglalkoztatási vagy biztosítási ügyek és/vagy ingatlanok kereskedelmi bérlete), vagy az egyezmény 19. cikke szerinti nyilatkozattal, amely kizárja az olyan polgári és kereskedelmi ügyekben hozott ítéleteket, amelyek államokat vagy állami szerveket érintenek.

Az előnyben részesített alternatíva az egyezményhez egy korlátozott, célzott nyilatkozattal történő csatlakozás, amely kizárja az EU területén található ingatlanok kereskedelmi bérbeadása tárgyában hozott ítéletek elismerését és végrehajtását.

Az ítéletekről szóló egyezmény által az ítéletek uniós és nem uniós országok közötti mozgására gyakorolt hatások számszerűsítése céljából alkalmazott feltételezés az volt, hogy nyolc kiválasztott nem uniós ország csatlakozna az egyezményhez. A kiválasztott nem uniós országok az Amerikai Egyesült Államok, Argentína, Ausztrália, Brazília, Dél-Korea, Japán, Kanada és Kína voltak. A hatásokat minden esetben a 2022–2026 közötti referencia-időszakra becsülték.

Az előnyben részesített alternatíva javítani fogja az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést és növelni fogja a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot a nemzetközi bírósági jogvitákban. Az uniós polgároknál és vállalkozásoknál jelentkező közvetlen előnyök, amikor az Unióban hozott ítéleteket a kiválasztott nem uniós országokban kívánnak elismertetni és végrehajtatni, 2026-ig várhatóan 1,1 millió EUR és 2,6 millió EUR közötti összeget tesznek majd ki. Ennek oka, hogy az uniós ítéletek Unión kívüli országokban történő elismerésével és végrehajtásával kapcsolatos költségek várhatóan 10–20 %-kal csökkennek. Emellett az eljárások átlagos időtartama átlag 3–6 hónappal csökkenni fog.

A polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismerésének és végrehajtásának egyszerűbb és kiszámíthatóbb rendszere a nemzetközi kereskedelemre és beruházásokra is ösztönző hatással lesz. Mivel a nemzetközi kereskedelem és a nemzetközi beruházások várhatóan növekedni fognak, pozitív hatások várhatók mind mikro- és makroszinten, mind pedig a foglalkoztatási lehetőségek terén. Az ítéletekről szóló egyezménynek köszönhetően különösen a kkv-k élvezhetik majd az igazságszolgáltatáshoz való jobb hozzáférés és a jogbiztonság előnyeit nemzetközi ügyleteik során.

Az előnyben részesített szakpolitikai alternatíva mindenekelőtt teljes mértékben összhangban van az e területre vonatkozó uniós vívmányokkal , nevezetesen a Brüsszel Ia. rendelettel. Az előnyben részesített alternatíva szerint a kereskedelmi bérletek nem tartoznak az egyezmény hatálya alá, mivel a Brüsszel Ia. rendelet kizárólagos hatáskört biztosít az uniós bíróságok számára az EU területén található ingatlanok kereskedelmi bérbeadásával kapcsolatos jogviták elbírálására.

Ezzel szemben nem tekintették szükségesnek a többi vizsgált ügytípus[18] kizárására irányuló nyilatkozat tételét. Az egyezmény megfelelő védelmet nyújt a kiszolgáltatottabb pozícióban lévő felek (fogyasztók, munkavállalók, vagy biztosításikötvény-jogosultak, biztosítottak vagy biztosítási kötvények kedvezményezettjei) számára, bár az uniós vívmányoktól eltérő módon. Ezenkívül az EU-ban található ingatlanok kereskedelmi bérletének esetével ellentétben más, tágabb hatályú nyilatkozatok akadályozhatják e kezdeményezés célkitűzéseinek teljes körű megvalósulását.

A Szabályozói Ellenőrzési Testület 2021. április 23-án pozitív véleményt adott a hatásvizsgálati jelentésre.

[18] Ezek fogyasztói, foglalkoztatási és biztosítási ügyek voltak.

- **Célravezető szabályozás és egyszerűsítés**

A javaslatnak nincs költségvonzata a kkv-kra nézve. Ezen túlmenően, mivel a kkv-k a választottbírósági eljárással szemben általában inkább a bíróság előtti vitarendezést részesítik előnyben, a jogbiztonság javulása, valamint a nemzetközi peres eljárások költségeinek és időtartamának csökkenése várhatóan pozitív hatással lesz a nemzetközi ügyletekben való részvételi hajlandóságukra vagy e részvétel fokozására. Az egyezményhez való csatlakozás javíthatja a kkv-k versenyképességét is. Ennek oka, hogy a nemzetközi peres eljárások – és ezáltal áttételesen a nemzetközi üzleti tevékenység folytatásának – költségei csökkenni fognak, ami az EU-ban székhellyel rendelkező kkv-k számára komparatív előnyt fog biztosítani azon országok vállalkozásaihoz képest, amelyek nem ratifikálták az egyezményt. A javaslat várhatóan pozitív hatással lesz a nemzetközi kereskedelemre és a nemzetközi beruházásokra is.

- **Alapjogok**

A javaslat célja, hogy javítsa az uniós vállalkozások és polgárok számára az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést, mivel általában véve javulni fog és kiszámíthatóbbá válik az ítéletek határokon átnyúló elismerése és végrehajtása – ami az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés szerves részét képezi. Az egyezmény nagymértékben tükrözi az ítéletek elismerésére és végrehajtására vonatkozó, az EU-n belül alkalmazandó szabályokat (Brüsszel Ia rendelet). Következésképpen az egyezmény főszabály szerint nem tér el az Unióban érvényesülő alapvető jogoktól és a tisztességes eljárás elveitől. Így az egyezmény mindenekelőtt jogalapot biztosít a tisztességes eljárás alapelveivel vagy a kért elismerés illetve végrehajtás szerinti állam közrendjével összeegyeztethetetlen ítéletek elismerésének és végrehajtásának megtagadására. Ez egy kipróbált megközelítés[19] alapján segítene annak biztosításában, hogy az alapvető jogokat, például a védelemhez való jogot vagy a tisztességes eljáráshoz való jogot a nem uniós országokban megfelelően tiszteletben tartsák. Emellett az egyezmény azáltal, hogy megkönnyíti az uniós bíróságok által hozott ítéletek harmadik országokban történő elismerését és végrehajtást, a vállalkozás szabadságának és a tulajdonhoz való jog tiszteletben tartásának elősegítésére hivatott az EU-ban.

4. KÖLTSÉGVETÉSI VONZATOK

A javaslatnak nincsenek az uniós költségvetést érintő vonzatai. A tagállamok számára egyszeri költséggel járhat az egyezmény végrehajtása, és az ügyek számának várható enyhe növekedése miatt a tagállamok igazságszolgáltatási szerveinél valamivel magasabb költségek merülhetnek fel. A várakozások szerint azonban ezeket a költségeket közép- és hosszú távon ellensúlyozni fogja az eljárások időtartamának várható csökkenése.

[19] A Brüsszel Ia. rendeleten kívül ez a megközelítés került alkalmazásra a Luganói Egyezményben és a 2005. évi joghatósági egyezményben is.

5. EGYÉB ELEMEK

- **Végrehajtási tervek, valamint a nyomon követés, az értékelés és a jelentéstétel szabályai**

Tekintettel arra, hogy a javaslat az EU-nak egy olyan nemzetközi egyezményhez való csatlakozására vonatkozik, amely egyértelmű szabályokat tartalmaz a külföldön hozott ítéletek elismerésére és végrehajtására vonatkozóan, végrehajtási terv nem készül.

Az egyezmény gyakorlati működésének nyomon követése és értékelése érdekében az EU részt fog venni a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia különbizottsága által az egyezmény gyakorlati alkalmazásának áttekintése céljából szervezett rendszeres üléseken.

Az EU belső értékelési és nyomon követési mechanizmusa lehetőség szerint a legnagyobb mértékben megfelel majd a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia által alkalmazott helyzetfelmérési mechanizmusnak. Az értékelésre rendszeres időközönként fog sor kerülni, és az magában foglalja majd az EU ítéletekről szóló egyezményhez való csatlakozásából eredő hatásoknak, valamint annak értékelését, hogy megvalósultak-e a csatlakozással elérni kívánt fő célkitűzések. Az értékelés továbbá egy elemzést is tartalmazni fog annak felmérése céljából, hogy helyénvalók-e a nyilatkozatok, vagy szükséges-e a már megtett nyilatkozato(k) fenntartása vagy visszavonása, vagy új nyilatkozat(ok) tétele.

- **Magyarázó dokumentumok (irányelvek esetén)**

Nem alkalmazandó

- **A javaslat egyes rendelkezéseinek részletes magyarázata**

Tekintettel az Európai Unió kizárólagos külső hatáskörére és arra a tényre, hogy az ítéletekről szóló egyezmény, annak 26. cikkében, lehetővé teszi regionális gazdasági integrációs szervezetek csatlakozását az egyezményhez, a Tanács kedvező határozata alapján az EU-nak magának kellene az egyezmény szerződő felévé válnia a tagállamok nélkül.

A csatlakozáskor ezért az Európai Uniónak az egyezmény 27. cikkével összhangban nyilatkozatot kellene tennie arról, hogy az EU az egyezmény által szabályozott valamennyi ügyben hatáskörrel rendelkezik, és bár a tagállamai nem lesznek részes felek, az EU-nak az egyezményhez csatlakozása révén az mégis kötelező lesz rájuk nézve. Az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyvvel összhangban, amely szerint Dánia nem vesz részt a Szerződés 81. cikkének (2) bekezdése alapján elfogadott intézkedésekben, az EU-nak az ítéletekről szóló egyezményhez való csatlakozása nem terjed ki Dániára.

Az egyezményhez való csatlakozáskor az EU-nak az egyezmény 18. cikke értelmében nyilatkozatot kell tennie az egyezmény tárgyi hatályára vonatkozóan is, kizárva az egyezmény hatálya alól az Európai Unióban található ingatlanok kereskedelmi bérbeadása tárgyában hozott ítéleteket.

2021/0208 (NLE)

Javaslat

A TANÁCS HATÁROZATA

az Európai Uniónak a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló egyezményhez való csatlakozásáról

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 81. cikke (2) bekezdésének a) pontjára, valamint 218. cikke (6) bekezdésének a) pontjára,

tekintettel az Európai Bizottság javaslatára,

tekintettel az Európai Parlament egyetértésére[1],

mivel:

(1) A polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló egyezmény (a továbbiakban: az egyezmény) 2019. július 2-án került megkötésre a Hágai Nemzetközi Magánjogi Konferencia égisze alatt.

(2) Az egyezmény célja, hogy a fokozott nemzetközi igazságügyi együttműködés révén világszerte előmozdítsa az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférést. Az egyezmény különösen arra törekszik, hogy csökkentse a határokon átnyúló jogvitákkal és vitarendezéssel kapcsolatos kockázatokat és költségeket, és ezáltal elősegítse a nemzetközi kereskedelmet, a beruházásokat és a mobilitást.

(3) Az Unió aktívan részt vett az egyezmény elfogadásához vezető tárgyalásokon, és osztja annak céljait.

(4) Az uniós polgárok és vállalkozások, ha az Unió területén hozott ítéletet valamely harmadik országban kívánják elismertetni és végrehajtatni, jelenleg széttagolt jogi környezettel szembesülnek, mivel a polgári és kereskedelmi ügyekben külföldön hozott ítéletek elismerésének és végrehajtásának nincs átfogó nemzetközi kerete. A nemzetközi kereskedelmi és befektetési forgalom növekedése fokozza ezeket a jogi kockázatokat az uniós vállalkozások és polgárok számára, de ezt a helyzetet a polgári vagy kereskedelmi ügyekben hozott ítéletek határokon átnyúló elismerésének és végrehajtásának kiszámítható rendszere révén kell kezelni.

(5) Ezek a célkitűzések csak az ítéletek államok közötti kölcsönös elismerését és végrehajtását szabályozó olyan rendszerhez való csatlakozás révén érhetők el, mint amilyen az egyezményben elfogadott rendszer. Ugyanakkor az egyezménynek a harmadik országokban hozott ítéletek Unióban történő elismerését és végrehajtását csak akkor szabad lehetővé tennie, ha tiszteletben tartják az uniós jog alapelveit és ha az uniós belső vívmányok nem sérülnek.

(6) 26. cikke értelmében ezt az egyezményt aláírhatják, elfogadhatják, jóváhagyhatják, illetve csatlakozhatnak ahhoz az olyan regionális gazdasági integrációs szervezetek is

[1] HL C , , . o.

– mint az Unió –, amelyek az egyezmény hatálya alá eső tárgykörök mindegyikében vagy némelyikében hatáskörrel rendelkeznek.

(7) A Szerződés 3. cikkének (2) bekezdése értelmében az Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik nemzetközi megállapodás megkötésére, amennyiben az a közös uniós szabályokat érintheti, vagy azok alkalmazási körét megváltoztathatja. Az egyezmény érinti a joghatóságra, valamint az abból eredő ítéletek elismerésére és végrehajtására vonatkozó másodlagos uniós jogszabályokat, különösen az 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendeletet[2]. Ezért az Unió az egyezményben szabályozott valamennyi kérdésben kizárólagos hatáskörrel rendelkezik.

(8) Az egyezmény 24. cikkének (3) bekezdése és 28. cikke értelmében az egyezményhez való csatlakozásra annak hatálybalépése előtt kerülhet sor.

(9) Az Uniónak csatlakozás útján kell megkötnie az egyezményt.

(10) Az egyezményhez való csatlakozáskor az Uniónak az egyezmény 27. cikkének megfelelően nyilatkozatot kell tennie arról, hogy az egyezmény által szabályozott valamennyi tárgykörben hatáskörrel rendelkezik. Ennek következtében az egyezmény – annak az Unió általi megkötéséből fakadóan – a tagállamokra nézve kötelező.

(11) A kereskedelmi bérleti illetve haszonbérleti jogviszonyokkal kapcsolatos ügyekben az 1215/2012/EU rendelet kizárólagos joghatóságot biztosít az ingatlan fekvése szerinti tagállam bíróságainak. Az egyezmény nem tartalmaz ilyen kizárólagos joghatósági szabályokat a kereskedelmi bérleti illetve haszonbérleti jogviszonyok tekintetében. Ezért az egyezményhez való csatlakozáskor az Uniónak az egyezmény 18. cikke szerinti nyilatkozatot kell tennie, kizárva az egyezmény hatálya alól az Unióban található ingatlanok kereskedelmi bérbeadására vonatkozó ítéleteket.

(12) Írországra nézve az (EU) 1215/2012 rendelet kötelező, ezért Írország részt vesz e határozat elfogadásában.

(13) Az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében Dánia nem vesz részt ennek a határozatnak az elfogadásában, az rá nézve nem kötelező és nem alkalmazandó.

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A polgári és kereskedelmi ügyekben a külföldön hozott ítéletek elismeréséről és végrehajtásáról szóló, Hágában, 2019. július 2-án kelt egyezményt (a továbbiakban: az egyezmény) az Unió megköti.

Az egyezmény szövegét e határozat melléklete tartalmazza.

2. cikk

A Bizottság kijelöli azt a személyt, aki jogosult az egyezmény 24. cikkének (4) bekezdésében említett okiratnak az Európai Unió nevében történő letétbe helyezésére.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról (HL L 351., 2012.12.20., 1. o.).

3. cikk

Az egyezmény 24. cikkének (4) bekezdésében említett okirat letétbe helyezésekor az Unió az egyezmény 27. cikkének (1) bekezdésével összhangban az alábbi nyilatkozatot teszi:

„Az Európai Unió az egyezmény 27. cikke (1) bekezdésének megfelelően nyilatkozik, hogy az egyezmény által szabályozott valamennyi ügyben hatáskörrel rendelkezik. Tagállamai az egyezményt nem írják alá, nem erősítik meg, nem fogadják el és nem hagyják jóvá, de az Európai Uniónak az egyezményhez csatlakozása révén az kötelező rájuk nézve.

E nyilatkozat alkalmazásában az « Európai Unió » kifejezés az Európai Unió működéséről szóló szerződéshez csatolt, Dánia helyzetéről szóló (22.) jegyzőkönyv 1. és 2. cikke értelmében nem foglalja magában a Dán Királyságot.”

4. cikk

Az egyezmény 24. cikkének (4) bekezdésében említett okirat letétbe helyezésekor az Unió a 18. cikkel összhangban az ingatlanok kereskedelmi bérbeadása tekintetében az alábbi nyilatkozatot teszi:

„Az Európai Unió az egyezmény 18. cikke alapján kijelenti, hogy az egyezményt nem fogja alkalmazni az Európai Unióban található ingatlanok kereskedelmi bérbeadása tekintetében.”

5. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetését követő huszadik napon lép hatályba[3].

Kelt Brüsszelben, -án/-én.

a Tanács részéről
az elnök

[3] A megállapodás hatálybalépésének napját a Tanács Főtitkársága közzéteszi az Európai Unió Hivatalos Lapjában.